

רשות ניירות ערך

מחלקת השקעות

טיוטא להערות ציבור*

הערות ניתן להעביר עד ליום 12.6.2011

אשת הקשר להעברת הערות בכתב:

עו"ד אורנה נחום - ornan@isa.gov.il

הוראה לבעלי רשיון יועץ ובעלי רשיון משווק בדבר הפניית לקוחות לקבלת שירותי ניהול תיקים

הוראה לפי סעיף 28(ב) לחוק הסדרת העיסוק ביועץ השקעות, בשיווק השקעות ובניהול תיקי השקעות, התשנ"ה – 1995

דברי הסבר

לאחרונה נמצאו מקרים בהם יועצי השקעות הפנו לקוחות לחברות העוסקות בניהול תיקים בעבור תשלום או טובת הנאה אחרת מחברת ניהול התיקים. כמו כן, נמצאו מקרים בהם הפנה יועץ ההשקעות את לקוחותיו לחברה העוסקת בניהול תיקים שהינה חברה קשורה לתאגיד המורשה או לתאגיד הבנקאי (להלן יקראו ביחד - "התאגיד") בו הוא עובד.

הגם שהפניית לקוח לחברה העוסקת בניהול תיקים בידי בעל רשיון אינה בגדר "יועץ השקעות" כמשמעותו בחוק הסדרת העיסוק ביועץ השקעות, בשיווק השקעות ובניהול תיקי השקעות, התשנ"ה - 1995 (להלן - "החוק"), היא עשויה להיתפס על ידי הלקוח כעצה בתחום מומחיותו של בעל הרשיון.

סעיף 11 לחוק, העוסק בחובות האמון החלות על בעל רשיון, קובע כי על בעל רשיון לפעול לטובת לקוחותיו באמונה ובשקידה וכי אל לו להעדיף את עניינו האישיים או עניינו של אחר על פני טובת לקוחותיו.

יש לראות את חובות האמון האמורות כחובות המתייחסות לכלל פעילותו של בעל הרשיון בתחום עיסוקו. לפיכך, בעל רשיון המפנה את לקוחותיו לחברה העוסקת בניהול השקעות חב בחובות האמון האמורות.

בהוראה שלהלן מפורטים התנאים בהם נדרשת לעמוד הפניית לקוח על ידי יועץ השקעות ועל ידי משווק השקעות (להלן יקראו ביחד - "בעלי רשיון") לחברה העוסקת בניהול תיקים, כדי שזו לא תהווה הפרה של חובות האמון המוטלות על בעל הרשיון.

בבסיס התנאים המפורטים בהוראה עומדת חובת ביסוס ההפניה לניהול תיקים על שיקול דעת עצמאי של בעל הרשיון. ככל שעסקינן ביועץ השקעות - חובה זו מתייחסת הן לענין ההחלטה בדבר התאמתו של הלקוח לשירות של ניהול תיקים והן לענין ההמלצה על חברת ניהול התיקים הספציפית. הטעם לחובה זו טמון ברצון להימנע ממצב בו מופעלים על יועץ ההשקעות לחצים מטעם

* טיוטא זו מחליפה את טיוטת ההוראה הראשונה שפורסמה להערות הציבור עד ל- 1.5.2011

התאגיד בו הוא מועסק להפנית הלקוח לחברת ניהול תיקים קשורה לשם הגדלת הכנסות התאגיד. יחד עם זאת, הסתמכות יועץ ההשקעות על מידע שמספק לו התאגיד בו הוא מועסק, אינה מהווה, כשלעצמה, פגיעה בעצמאות שיקול הדעת שמפעיל היועץ כאשר הוא מפנה את לקוחו לחברה לניהול תיקים. ככל שעסקינן במשווק השקעות – דרישת שיקול הדעת העצמאי מתייחסת רק להתאמת שירות ניהול התיקים לאופי הלקוח, צרכיו וטעמיו.

ההוראה קובעת גם חובת גילוי נאות באשר לטיב הקשר (ככל שקיים) בין בעל הרשיון או התאגיד בו הוא מועסק לחברת ניהול התיקים אליה מפנה בעל הרשיון. בהקשר זה יצוין כי, בעוד שההוראה אוסרת על יועץ השקעות להיות מתוגמל במישרין או בעקיפין בגין ההפניה לניהול תיקים, זכאי המשווק לתגמול בגין ההפניה לניהול תיקים כאמור, בתנאי שיציג בפני הלקוח את ניגוד העניינים בו הוא נמצא, בדומה לדרישות הקיימות בחוק בעניינו של המשווק. למען הסר ספק, מובהר בזאת, כי לא יראו בהכנסות להן זכאי בעקיפין התאגיד בו מועסק יועץ ההשקעות בשל החזקותיו בחברת ניהול תיקים שהיא חברה קשורה, כתגמול בעקיפין של יועץ ההשקעות.

כאשר מדובר ביועץ השקעות, אשר מפנה לחברת ניהול תיקים, דורשת ההוראה כי אם קיים בידי מידע מספק לגיבוש עמדתו בנוגע לחברות ניהול תיקים שאינן חברה קשורה, יכלול יועץ ההשקעות במסגרת המלצתו על חברת ניהול תיקים לפחות חברת ניהול תיקים אחת שאינה חברה קשורה. במידה שאין בידי יועץ ההשקעות מידע מספק כאמור, רשאי היועץ להפנות את הלקוח רק לחברת ניהול התיקים שהינה חברה קשורה, בתנאי שיבהיר ללקוח כי קיימות בשוק חברות ניהול תיקים רבות אחרות וכי הוא אינו יכול לגבש עמדתו ביחס לאיכות השירות שהן נותנות משום שהוא חסר במידע אודות חברות ניהול תיקים שאינן חברות קשורות.

עוד קובעת ההוראה, כי היה ונודע ליועץ ההשקעות כי לקוחו מעוניין להתקשר עם חברה לניהול תיקים מסוימת, למשל במקרה בו הלקוח מבקש מיועץ ההשקעות בבנק לטפל בהסדרת יפוי הכח לחברת ניהול התיקים, לא יניא אותו היועץ מההתקשרות עם חברת ניהול התיקים. יחד עם זאת, רשאי יועץ ההשקעות להביא בפני הלקוח מידע שנדרש לטובת הלקוח אשר נוגע לחברת ניהול התיקים עימה מעוניין הלקוח להתקשר. מסירת מידע כאמור, לא תחשב כהפרת האיסור להניא את לקוח, גם אם יש במידע הנמסר כדי להשפיע על החלטתו של הלקוח.

ההוראה

1. בהוראה זו -

"הפנית לקוח לחברה העוסקת בניהול תיקים" - המלצה, הצעה, חוות דעת או מסירת מידע אשר עשוי להשפיע על שיקול דעתו של הלקוח בנוגע לחברה העוסקת בניהול תיקים.
"חברה מתגמלת" - חברת ניהול תיקים ממנה מקבל משווק ההשקעות או התאגיד בו הוא מועסק תשלום או טובת הנאה.

"חברה קשורה" - חברה שבעל הרשיון, התאגיד בו הוא מועסק או בעל השליטה במי מהם הינו בעל ענין בה. לענין זה "שליטה" ו"בעל ענין" כהגדרתם בחוק ניירות ערך, התשכ"ח-

1968

"תאגיד" - תאגיד מורשה או תאגיד בנקאי כהגדרתם בחוק.

2. יועץ השקעות רשאי להפנות לקוחות לחברה העוסקת בניהול תיקים אך ורק כאשר מתקיימים כל התנאים שלהלן:
- א. הפניית הלקוח לחברה העוסקת בניהול תיקים נעשתה לאחר שיועץ ההשקעות הפעיל בעניין שיקול דעת עצמאי ומצא כי הפניה כאמור היא לטובת הלקוח.
- ב. יועץ ההשקעות לא יתוגמל במישרין או בעקיפין בגין הפניית לקוח על ידו לחברת ניהול תיקים והיקף פעילותו בתחום ההפניה לניהול התיקים לא ישמש למדידת פעילות היועץ.
- ג. בעת הפניית לקוח לחברה קשורה, יביא יועץ ההשקעות לידיעת הלקוח בלשון המובנת ללקוח את טיב הקשר בין היועץ או התאגיד בו הוא מועסק ובין החברה הקשורה. כך, למשל, כאשר החברה הקשורה היא חברה בבעלות מלאה של הבנק בו מועסק היועץ, יבהיר היועץ ללקוח כי חברת ניהול התיקים אליה הוא מפנה את הלקוח מוחזקת על ידי הבנק בבעלות מלאה וכי הבנק נהנה בעקיפין מהכנסותיה מניהול תיק ההשקעות של הלקוח.
- ד. בכל הפניה לחברת ניהול תיקים שמבצע יועץ השקעות הוא יציע ללקוח לבחור בין חברות ניהול תיקים שונות, ביניהן תיכלל לפחות חברת ניהול תיקים אחת שאינה חברה קשורה.
- ה. על אף האמור בס"ק ד' לעיל, במידה שאין בידי יועץ ההשקעות מידע מספק לגיבוש הפניה לחברת ניהול תיקים שאינה חברה קשורה, רשאי היועץ להפנות את הלקוח רק לחברת ניהול התיקים שהינה חברה קשורה, בתנאי שיבהיר ללקוח כי קיימות בשוק חברות ניהול תיקים רבות אחרות, אך הוא אינו יכול לגבש עמדתו ביחס לאיכות השירות שהן נותנות משום שהוא חסר במידע אודות חברות ניהול תיקים שאינן חברות קשורות.
3. כאשר נודע ליועץ השקעות כי לקוח מעוניין להתקשר עם חברה לניהול תיקים מסוימת, לא יניא יועץ את הלקוח מלעשות כן. על אף האמור, רשאי יועץ ההשקעות להביא לידיעת הלקוח מידע שנדרש לטובת הלקוח אודות מנהל התיקים עימו מעוניין הלקוח להתקשר.
4. משווק השקעות רשאי להפנות לקוחות לחברה העוסקת בניהול תיקים אך ורק כאשר מתקיימים כל התנאים שלהלן:
- א. הפניית הלקוח לשירות של ניהול תיקים נעשתה לאחר שמשווק ההשקעות הפעיל בעניין שיקול דעת עצמאי ומצא כי הפניה כאמור היא לטובת הלקוח.
- ב. בעת הפניית לקוח לחברת ניהול תיקים שהינה חברה קשורה או חברה מתגמלת יביא משווק ההשקעות לידיעת הלקוח בלשון המובנת לו את טיב הקשר בין המשווק או התאגיד בו הוא עובד ובין החברה אליה הוא מפנה את הלקוח ואת העובדה כי הוא מקבל תשלום או טובת הנאה אחרת, במישרין או בעקיפין, בשל הפניה כאמור.
5. תחילתה של הוראה זו 30 יום ממועד פרסומה באתר הרשות.